

Τα αναλυτικά προγράμματα στην τεχνική επαγγελματική εκπαίδευση

Βασίλης Δημητρόπουλος
Επίτιμος Σχολικός Σύμβουλος

- *«Είναι αναρίθμητες οι παρεμβάσεις στο εκπαιδευτικό σύστημα από το 1959 μέχρι σήμερα, το πλήθος των νόμων, των τροποποιήσεων και προσαρμογών που οφείλονται κυρίως σε επιθυμία Υπουργών Παιδείας, ακόμη και του ιδίου κόμματος, να δώσουν το δικό τους παρόν, χωρίς να εκτιμούν τις συνέπειες» (Χατζηιωάννου, 2004).*

- *Όποια ομάδα ενδιαφερομένων είχε πρόσβαση στα ανάλογα κέντρα εξασφάλιζε την πρόσληψή της. Έτσι δημιουργήθηκαν υπεραριθμίες και αυξήθηκαν οι άεργοι εκπαιδευτικοί.*
- *Συχνά, τακτοποιούνται δια της μεθόδου της δεύτερης ανάθεσης και εξοστρακίζονται οι ουσιαστικοί γνώστες του αντικειμένου*

Τα αναλυτικά προγράμματα στην τεχνική επαγγελματική εκπαίδευση, ΒΔ

- *Λόγω απειρίας των συγγραφέων σε αρκετά βιβλία δίνονται πληροφορίες με τρόπο που ξεπερνά τις δυνατότητες των μαθητών, ενώ απουσιάζει η έμφαση στο παιδαγωγικό μέρος, ώστε να καλλιεργηθούν δεξιότητες προσαρμοστικότητας και ανάπτυξης κριτικής σκέψης στην ειδικότητα του εκπαιδευόμενου.*

- *Η τεχνική εκπαίδευση έχει από τη φύση της ανάγκες από συχνές αλλαγές. Οι αλλαγές αυτές όμως πρέπει να είναι εσωτερικές.*
- *Οι εξωτερικές αλλαγές, που συμβαίνουν κατά μέσο όρο κάθε 9 χρόνια, δεν εξασφαλίζουν τη βελτίωση, εάν δεν γίνουν υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Ο μεγαλύτερος εχθρός είναι η συντεχνιακή αντίληψη όσων αποφασίζουν ή όσων μπορούν να επηρεάσουν αυτούς που αποφασίζουν.*

Τα αναλυτικά προγράμματα στην τεχνική επαγγελματική εκπαίδευση, ΒΔ

- Στο εκπαιδευτικό μας σύστημα, το οποίο κυριαρχείται από συντηρητικές δομές, οι όποιες αλλαγές θα πρέπει να γίνονται τμηματικά, αφού έχουν ωριμάσει οι συνθήκες, και αυτές οι αλλαγές θα πρέπει να είναι καλά μελετημένες, σχεδιασμένες και οργανωμένες.
- Σε αντίθετη περίπτωση, επιπόλαιοι σχεδιασμοί χωρίς την εξασφάλιση υποστηρικτής δομής σε βάθος χρόνου, μάλλον φέρνουν αντίθετα αποτελέσματα από τα προσδοκώμενα.
- Το χειρότερο είναι που περνάει η αντίληψη στους εκπαιδευτικούς του «ράβε - ξήλωνε» ή του «μια από τα ίδια» και καταλήγει «στο δε βαριέσαι!».

Δέσμη Προτάσεων

- A. Καταστατικός χάρτης της τεχνικής εκπαίδευσης**
- B. Προφίλ αποφοίτου**
- C. Πλαίσιο αναλυτικού προγράμματος**
- D. Βασικές Αρχές σύνταξης του Αναλυτικού Προγράμματος**
- E. Λοιπές ρυθμίσεις**

Α. Καταστατικός χάρτης γενικών αρχών

Κατ' αρχήν πρέπει να ξεκαθαρίσουμε τι τεχνική-επαγγελματική εκπαίδευση θέλουμε.

Θέλουμε οι απόφοιτοι να πηγαίνουν μόνο στην αγορά εργασίας;

Να μπορούν να πηγαίνουν και στα ΑΤΕΙ με ειδικές εξετάσεις, όπως τώρα;

Να μπορούν να πηγαίνουν και στα Πανεπιστήμια / Πολυτεχνεία, όπως ισχύει σήμερα (μάλλον δώρο- άδωρο), ή με ειδικές εξετάσεις;

Ας σχηματισθεί επιτέλους μια επιτροπή εμπειρογνομένων που θα αποτελείται από εκπροσώπους των κομμάτων, καταξιωμένα στελέχη της τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και εκπροσώπους των κοινωνικών εταίρων και αφού αποφασιστούν τα παραπάνω, να συνταχθεί, με ολιστική προσέγγιση, ένας καταστατικός χάρτης γενικών αρχών και λειτουργίας της δευτεροβάθμιας τεχνικής-επαγγελματικής εκπαίδευσης που θα ξεκινά από το σχεδιασμό μέχρι την εφαρμογή της.

Σε αυτό τον καταστατικό χάρτη να προβλέπεται ακόμη και θεσμός μόνιμης περιοδικής επιμόρφωσης των τεχνικών ειδικοτήτων.

Προφίλ αποφοίτου

- Στη συνέχεια, για κάθε ειδικότητα να δημιουργηθεί το προφίλ του μελλοντικού επαγγελματία (ποιες γνώσεις και δεξιότητες πρέπει να έχει ο μελλοντικός απόφοιτος).
- Για τη σύνταξη του προφίλ κάθε ειδικότητας όμως απαιτείται να προηγηθεί **σχετική έρευνα** που θα λαμβάνει σοβαρά υπόψη τις απόψεις:

Απόψεις για το Προφίλ αποφοίτου

1. των αντίστοιχων επαγγελματικών ενώσεων
2. επιτυχημένων επαγγελματιών από διάφορους τομείς της ειδικότητας (του ίδιου και ανώτερου εκπαιδευτικού επιπέδου)
3. εκπροσώπων της εργοδοσίας

Από το προφίλ θα προκύψουν **ορισμένες κύριες και δευτερεύουσες δεξιότητες** (π.χ. 40 δεξιότητες).

Πάνω σε αυτές θα χτιστεί το αναλυτικό πρόγραμμα με έμφαση στις κύριες.

Πλαίσιο αναλυτικού προγράμματος

- Η ομάδα σύνταξης του αναλυτικού προγράμματος για κάθε ειδικότητα (αποτελούμενη από καταξιωμένους εκπαιδευτικούς και εκπροσώπους συνδικαλιστικών φορέων) πρέπει να λάβει υπόψη:

Το Πλαίσιο αναλυτικού προγράμματος περιλαμβάνει:

1. Τις γενικές αρχές που διέπουν την τεχνική εκπαίδευση
2. Το προφίλ της ειδικότητας
3. Την κείμενη νομοθεσία ως προς τα επαγγελματικά δικαιώματα
4. Το υπάρχον εκπαιδευτικό προσωπικό
5. Τις υφιστάμενες υποδομές (κτηριακές και εργαστηριακές)
6. Το υπάρχον μαθητικό δυναμικό
7. Τη διεθνή βιβλιογραφία (κυρίως για τις μελλοντικές τάσεις).

Βασικές Αρχές σύνταξης του Α.Π.

1. Έμφαση στις **γενικές τεχνικές δεξιότητες** (για τη δυνατότητα ευχερούς μελλοντικής επαγγελματικής προσαρμογής).
2. Έμφαση στις **κοινωνικές ή ήπιες δεξιότητες** (όπως ικανότητα καλής συνεργασίας στο πλαίσιο της ομάδας, ικανότητα προσαρμογής σε νέες καταστάσεις και επικοινωνιακές δεξιότητες) και στην ανάπτυξη κριτικής σκέψης. **(Αυτές οι δεξιότητες αναπτύσσονται αποτελεσματικά με κατάλληλη παιδαγωγική ενσωμάτωση στα διδακτικά εγχειρίδια.)**

Βασικές Αρχές σύνταξης του Α.Π.

3. **Όχι** στο μαθηματικό και θεωρητικό βερμπαλισμό (Έμφαση μόνο στα μαθηματικά και τη θεωρία του αντικειμένου της ειδικότητας που απαιτούνται για την κατανόηση και ερμηνεία των απαιτούμενων επαγγελματικών δεξιοτήτων).
4. **Ναι** σε γνώσεις γενικής παιδείας για μελλοντικούς πολίτες (από ελληνική γλώσσα, λογοτεχνία, ιστορία, οικονομικά, πληροφορική, ξένες γλώσσες κ.λπ.).

Βασικές Αρχές σύνταξης του Α.Π.

- 5. Περιορισμένος αριθμός μαθημάτων** (για αποφυγή επικαλύψεων και των δεύτερων αναθέσεων).
- 6. Περιορισμός στην έκταση της ύλης των βιβλίων του μαθητή** (π.χ. μέχρι 160 σελίδες, για να υπάρχει η δυνατότητα ευελιξίας στον διδάσκοντα για εξατομικευμένη διδασκαλία και ανάπτυξη δεξιοτήτων στη δια βίου μάθηση).

Βασικές Αρχές σύνταξης του Α.Π.

- 7. Βιβλίο καθηγητή** με αυξημένη επιστημονική πληροφόρηση και **πολλά παραδείγματα** σε κάθε ενότητα διδασκαλίας, σύμφωνα με τις σύγχρονες παιδαγωγικές προσεγγίσεις, για την καλλιέργεια γνωστικών, κινητικών και κοινωνικών δεξιοτήτων, ανάπτυξη κριτικής και δημιουργικής σκέψης κ.λπ.
- 8. Εργαστήριο** που θα περιλαμβάνει ασκήσεις για την ανάπτυξη **βασικών γενικών δεξιοτήτων σε ποσοστό περίπου 80%** (που είναι οικονομικό, εφικτό και διαχρονικό).

Λοιπές ρυθμίσεις

- Ενοποίηση κλάδων με το ίδιο αντικείμενο.
- Ενιαία αντιμετώπιση στις εξετάσεις για πρόσληψη, στις μεταθέσεις και στην επιλογή Σχολικών Συμβούλων

Λοιπές ρυθμίσεις

- Ιδιαίτερα για την επιλογή Σχολικών Συμβούλων απαραίτητη προϋπόθεση είναι η ύπαρξη πανεπιστημιακού/ πολυτεχνικού πτυχίου στην ειδικότητα, ή στην περίπτωση αποφοίτου ΑΤΕΙ η κατοχή μεταπτυχιακού τίτλου στα παιδαγωγικά.

(Εξυπακούεται ότι στη μοριοδότηση πτυχίων στην ίδια ειδικότητα, π.χ. από ΑΤΕΙ και Πανεπιστήμιο ή Πολυτεχνείο, λαμβάνεται υπόψη ένα πτυχίο.)

Λοιπές ρυθμίσεις

- **Δημιουργία μόνιμου θεσμού περιοδικής επιμόρφωσης για την τεχνική επαγγελματική εκπαίδευση.**
- Συμμετοχή εκπροσώπων από τριτοβάθμια εκπαίδευση, στις διάφορες επιτροπές, μόνο αν έχουν όρεξη για δουλειά.

Τα αναλυτικά προγράμματα στην τεχνική επαγγελματική εκπαίδευση, ΒΔ

Σας ευχαριστώ

Στοιχεία επικοινωνίας:

Τηλ. 2106390592

Blog: vitadelta7.blogspot.com

Web: users.sch.gr/dimitro